

Sayı : B.02.1.ABG.0.20.04.00/ 2364

05/11/2010

Konu : Soru Önergesi (7/15407)

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
GENEL SEKRETERLİĞİNE**

İlgi : a)Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 14/07/2010 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-227-12/3217 sayılı yazısı.

b) Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'nın 12/07/2010 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/15407-24685/50787 sayılı yazısı.

Konya Milletvekili Sayın Atilla KART'ın Sayın Başbakana tevcih ettiği, Sayın Başbakanın Devlet Bakanı Sayın Egemen BAĞIŞ'ın koordinatörlüğünde cevaplanmasını uygun gördüğü 7/15407 sayılı Yazılı Soru Önergesine cevap metni ekte sunulmaktadır.

Bilgilerini ve gereğini saygılarımla arz ederim.

**Egemen BAĞIŞ
Devlet Bakanı**

Eki: 1(4 sayfa)

DAĞITIM

Bilgi:

Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Konya Milletvekili Sayın Atilla KART'ın Sayın Başbakana tevcih ettiği, Sayın Başbakanın tarafım koordinatörlüğünde cevaplanmasını uygun gördüğü 7/15407 sayılı yazılı soru önergesinde sorulan sorularla ilgili olarak;

I- Batı ülkelerinin bir çoğunda yargı mensuplarının meslek kuruluşlarının bulunduğu göz önünde tutularak, diğer meslek kuruluşlarında olduğu gibi, Anayasanın 135 inci maddesi hükmü doğrultusunda, hâkimlik ve savcılık mesleğine mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, bu mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak, meslek mensuplarının birbirleri ve halk ile olan ilişkilerinde dürüstlüğü ve güveni sağlamak üzere meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadıyla tüzel kişiliğe sahip kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olarak oluşturulan Türkiye Hâkimler ve Savcılar Birliğinin kurulmasına dair hükümlere yer verilen "Türkiye Hâkimler ve Savcılar Birliği Kanunu Tasarısı", 08/12/2006 tarihinde Başbakanlığa; Başbakanlık tarafından da 08/11/2007 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sevk edilmiştir. Tasarı, halen 1/461 Esas Numarasıyla Adalet Komisyonu gündeminde bulunmaktadır.

Söz konusu Kanun Tasarısıyla ilgili olarak, Adalet Bakanlığınca hazırlanan Yargı Reformu Stratejisinin "Yargı Bağımsızlığının Güçlendirmesi" amacının gerçekleştirilmesine hizmet edecek hedefler arasında 4 üncü sırada, "Dernek kurma hakkı sınırlanmaksızın, örgütlenme özgürlüğü çerçevesinde hâkimler ve savcılar birliğinin kurulması" başlığı altında;

"Batı ülkelerinin birçoğunda yargı mensuplarının meslek kuruluşları bulunduğu göz önünde tutularak, diğer meslek kuruluşlarında olduğu gibi hâkimlik ve savcılık mesleğine mensup olanların müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, meslekî faaliyetlerini kolaylaştırmak, meslek disiplini ve ahlâkını korumak maksadıyla tüzel kişiliğe sahip meslek kuruluşunun Ülkemizde de kurulması gerektiği fikri uzun zamandır, akademisyenler ve ilgili meslek ve sivil toplum kuruluşları tarafından ifade edilmektedir.

Belirtilen ihtiyaç doğrultusunda idarî ve malî özerkliği haiz Hâkimler ve Savcılar Birliğinin kurulması hususunda Bakanlığımızca çalışmalar yapılmış; konu, Avrupa'dan davet edilen uzmanların ve yargı çevrelerinin katılımıyla gerçekleştirilen bir seminerde tartışılmış ve buradan çıkan görüş ve öneriler de değerlendirilmek suretiyle Tasarı Taslağına son şekli verilmiştir. Tasarı, şu anda TBMM Komisyonlarında bulunmaktadır.

Tasarı ile Birliğin ve Birliğin uygun göreceği yerlerde şubelerin kurulması, şubeler ve Birlik organlarının Kanunda gösterilen usullerle, yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilmesi esası benimsenmiştir. Ayrıca, Hâkimler ve Savcılar Birliği üyeliğine giriş ve çıkışın isteğe bağlı olduğu vurgulanmıştır.

Hâkimler ve Savcılar Birliği'nin, diğer derneklerden farklı olarak yargı bağımsızlığı ilkesi gözetilecek şekilde, İçişleri Bakanlığı ve mülkî idare amirliklerinin kontrolüne tabi olmaması öngörülmektedir.

Öte yandan Meclis'te bulunan Tasarı'da mevcut olan hâkim ve savcılarının özgürce dernek kurabilme hakkına sınırlama getiren düzenleme Tasarı'dan çıkarılacaktır.",

İfadelerine yer verilmiştir.

II- Hukuk devleti ilkesi çerçevesinde idarenin demokratikleşmesi ve şeffaflaşmasını gerçekleştirmek, kamu hizmetinden yararlananlara katılma, dinlenilme, bilgi edinme ve idareye başvurma haklarının tanınmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemek, idarenin, halkı hukuk hakkında sürekli olarak bilgilendirmesini sağlamak, yönetim sürecine kamunun katılmasını mümkün kılmak, hukukun işlerliğini güçlendirmek suretiyle, idarî işlemlerin yapılmasında yetki ve sorumluluk belirsizliklerini gidermek, işlemlere açıklık kazandırmak ve denetim kolaylığını sağlamak amacıyla yönelik hükümler getirmesi öngörülen Genel İdarî Usul Kanunu Tasarısı 15/09/2008 tarihinde Başbakanlığa sevk edilmiştir.

III- Dördüncü, Beşinci, Altıncı, Yedinci ve Sekizinci Kalkınma Planlarında, istinaf mahkemelerinin kurulacağı belirtilmiş; Avrupa Birliğinin 2003 ve 2005 tarihli katılım ortaklığı belgelerinde de, istinaf mahkemelerinin kurulması kısa dönem öncelikleri arasında ifade edilmiştir.

Avrupa Birliği Komisyonu adına 2003, 2004 ve 2005 yıllarında hazırlanan Türkiye'de yargının işleyişine ilişkin istişari ziyaret raporlarında da, Yüksek Mahkemenin iş yükünü hafifleteceği ve ona içtihat mahkemesi olma aslî fonksiyonunu kazandıracığından bahisle istinaf mahkemelerinin kurulması tavsiye edilmiştir.

Bu bağlamda, adlî yargı sistemimizde ortaya çıkan ikinci bir vaka denetimini gidermesi amacıyla kanun koyucu tarafından hukuk, ceza, iş hukuku ve icra hukuku yargılamaları bakımından "istinaf kanun yolu" na ilişkin düzenlemelere yer verilmiş; 26/09/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunla bölge adliye mahkemelerinin kurulması öngörülmüştür.

Adalet Bakanlığı Eylem Planının (2007 – 2012) "Yapısal Reformlar" başlığı altında (4) numaralı faaliyette, "Yargılama usulleri paralellik esası gözetilerek idarî yargıda istinaf kanun yolunun yürürlüğe konulması yönünde çalışmalar yürütülecektir." ifadelerine yer verilmiştir.

Yukarıda açıklanan durum karşısında, istinaf kanun yolunun düzenlenmesinin, idarî yargı için de yararlı olacağı düşünüldüğünden, davaların hızlı, en az giderle ve etkin bir biçimde görülmesini sağlamak, istinaf kanun yoluna ilişkin usul hükümlerini düzenlemek, karşılaştırmalı hukuktaki gelişmeleri hukukumuzda yansıtmak amacıyla, başta 2575 sayılı Damştay Kanunu, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun ile 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanunu olmak üzere, ilgili kanunlarda değişiklik yapılması yönünde bir kanun tasarısı

hazırlamak üzere, Adalet Bakanlığına temel kanunlar üzerinde çalışmalar yapılması için uzman personelden oluşan komisyonlar kurma yetkisini veren, 2992 sayılı Kanunun 34 üncü maddesi hükmü uyarınca 13/02/2008 tarihli Adalet Bakanı Olur'u ile bir komisyon kurulması kararlaştırılmıştır.

Komisyonun ilk toplantısı 20/06/2008 tarihinde Ankara'da yapılmış ve toplantıda idarî yargıda istinaf kanun yolu üzerinde çalışmak üzere bir alt komisyonun oluşturulmasına karar verilmiştir. Oluşturulan bu alt komisyon 17/10/2008, 20/10/2008, 05/11/2008 ve 24/11/2008 tarihlerinde toplantılarına devam etmiş ve idarî yargıda istinaf kanun yoluna ilişkin taslak metinler hazırlamıştır. Diğer taraftan, bu konuyla bağlantısı olan ve 59. Hükümet döneminde sonuçlandırılmayan, ancak, 03/10/2007 tarihinde yenilenen "İdarî Yargılama Usulü Kanunu Tasarısı" 12/09/2008 tarihinde istinaf kanun yolu ile birlikte paralel olarak üzerinde çalışılmak üzere Adalet Bakanlığınca Başbakanlıktan geri çekilmiştir.

Komisyonun 06/01/2009 tarihinde yapılan toplantısında, Avrupa ülkelerinin hangilerinde idarî yargıda istinaf kanun yolunun bulunduğu hususunda tartışmaların yoğunlaşması üzerine, konu üzerinde araştırma ve inceleme yapılması kararı alınarak toplantıya son verilmiştir.

İkinci toplantıda ortaya çıkan ihtiyaç doğrultusunda Adalet Bakanlığı ile İsveç Ulusal Mahkemeler İdaresi arasında ikili işbirliği projesi çerçevesinde yürütülen faaliyetler kapsamında, 21-22 Mayıs 2009 tarihlerinde Antalya'da geniş katılımlı "İdari Yargıda İstinaf Sistemi" konulu uluslararası sempozyum düzenlenmiştir.

Yine, Adalet Bakanlığı tarafından Türk İdari Yargı Sistemine istinaf mahkemelerinin dahil edilmesi çabalarına yönelik olarak sürdürülen çalışmalar çerçevesinde; Fransa İdari Yargı Sistemini bir bütün olarak yerinde görmek, idarî yargı hâkimlerinin çalışma koşulları hakkında bilgi edinmek amacıyla Adalet Bakanlığı ve Danıştay temsilcileri ile üniversite öğretim üyelerinden oluşan dokuz kişilik bir heyet tarafından 29 Haziran-1 Temmuz 2009 tarihleri arasında Fransa'nın Başkenti Paris'e üç günlük bir çalışma ziyareti gerçekleştirilmiştir.

06/01/2009 tarihli toplantıya son verilmesinin gerekçesini oluşturan mukayeseli hukukta idarî yargıda istinaf mahkemesi uygulaması konusunda yapılan sempozyum ve çalışma ziyaretinin ardından Komisyonun 07/10/2009 tarihinde Ankara'da toplanmasına karar verilmiş ve davet yazıları 29/9/2009 tarihinde tüm komisyon üyelerine gönderilmiştir.

Toplantı öncesinde Danıştay Başkanı ile Adalet Bakanlığı Müsteşarı arasında gerçekleşen görüşmede, Danıştay Başkanı tarafından Danıştay olarak kurumsal görüşlerinin ortaya çıkmadığı için toplantının Ekim ayının son haftasına ya da Kasım ayının ilk haftasına ertelenmesinin istenmesi üzerine talep doğrultusunda toplantı ertelenmiştir. Komisyona Ankara dışından katılacak öğretim üyeleri ile yapılan görüşmeler neticesinde ertelenen toplantının 13-14 Kasım 2009 tarihlerinde Ankara'da yapılmasına karar verilerek 05/11/2009 tarihinde komisyon üyelerinin tamamına davet yazıları gönderilmiştir. Ayrıca, aynı tarihte komisyon üyelerinin tamamıyla telefon ile irtibat sağlanarak toplantı tarihinden haberdar olmaları sağlanmıştır. Ancak, bu aşamada Danıştay'dan katılan üyenin talebi üzerine komisyon toplantısı ikinci kez ertelenmiştir.

Bu erteleme kararından sonra, Danıştay'ın kurumsal görüşünü içeren kanun tasarısı 08/02/2010 tarihinde Adalet Bakanlığına gönderilmiştir. Söz konusu kanun tasarısı, idarî yargıda istinaf sisteminin kurulması amacıyla hazırlanmamış olup, ağırlıklı olarak Danıştay'ın iş yüküyle ilgili düzenlemeleri içermektedir.

Danıştay Başkanlığının gönderdiği bu görüş, adli yargıda olduğu gibi idarî yargıda da istinaf sisteminin kurulması konusunda kararlılık içerisinde bulunan Adalet Bakanlığınca, yeni dönemde komisyon çalışmaları devam edecek olan idarî yargıda istinaf sistemi içerisinde değerlendirilecektir.

IV- Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Uyuşmazlık Mahkemesi, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Yüksek Seçim Kurulu, adli ve idarî yargı birimleri, Bakanlık merkez ve taşra teşkilâtı, bağlı ve ilgili kuruluşlarıyla iş birliği içerisinde yargı sisteminin güvenilirliğini, doğruluğunu en üst düzeyde sağlamak ve işleyişine hız kazandırmak amacıyla mahkemelerce yapılan işlemler de dâhil olmak üzere yargıyı ilgilendiren tüm adli ve idarî iş ve işlemlerin elektronik ortamda yapılması için Ulusal Yargı Ağı Bilgi Sistemini kurmak, işletmek, bakım ve onarımlarını yapmak veya yaptırmak, geliştirmek, bunlara ait hizmetleri ilgili birimlerle birlikte yürütmek, dahili ve harici birimlerle veri alışverişini sağlamak ve diğer bilişim faaliyetlerinin yürütülmesiyle ilgili olarak anılan birimler arasında işbirliğini ülke düzeyinde ve bölgesel olarak sağlamak ve uluslararası alanda da faaliyet göstermek üzere, Adalet Bakanlığına bağlı olarak Yargı Bilişim Kurumunun kurulmasına dair hükümler içeren taslak hazırlanması amacıyla 11/06/2007 tarihinde oluşturulan çalışma grubunca, yapılan çalışmalar devam etmektedir.

V- Kanun, kanun hükmünde kararname, tüzük, yönetmelik ve diğer düzenleyici işlemlerin taslak metinlerinin hazırlanması aşamasında, 17/02/2006 tarihli ve 26083 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik"te belirlenen usul ve esaslar titizlikle uygulamakta olup, yukarıda bahsi geçen kanun tasarısı taslakları da söz konusu Yönetmelik hükümleri doğrultusunda hazırlanmıştır.

Bilgilerinize arz ederim.